

«ΑΙΤΗΜΑ»
ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΤΡΙΠΟΥ 6, ΑΘΗΝΑ 11741
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 210-9241677
www.aitima.gr
aitima@freemail.gr

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

10/4/2013

Θέμα: Κράτηση παράτυπων μεταναστών και αιτούντων άσυλο

Με αφορμή τις εκδηλώσεις διαμαρτυρίας (απεργίες πείνας) στις οποίες προβαίνουν εκατοντάδες κρατούμενοι καθώς και τις πληροφορίες για απόπειρες αυτοκτονίας που έχουν σημειωθεί σε χώρους κράτησης, σε συνδυασμό με τις πληροφορίες ότι το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη προσανατολίζεται στη δημιουργία νέων κέντρων κράτησης, η οργάνωσή μας θα ήθελε να επισημάνει τα παρακάτω:

Οι αρμόδιες αρχές της χώρας μας από το 2010 έχουν δεσμευτεί προς τις Ευρωπαϊκές αρχές ότι θα δημιουργήσουν την Νέα Υπηρεσία Ασύλου καθώς και Κέντρα Πρώτης Υποδοχής στα οποία κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό θα ασχολείται με την μεταχείριση των ατόμων που στερούνται νομιμοποιητικών εγγράφων. Μάλιστα οι υπηρεσίες αυτές προβλέπονται στον νόμο 3907 που τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2011. Ωστόσο μέχρι σήμερα δεν έχει λειτουργήσει ούτε η Νέα Υπηρεσία Ασύλου ούτε ένα Κέντρο Πρώτης Υποδοχής με τις προδιαγραφές του ανωτέρω νόμου.

Αντ'αυτού συνεχίζεται η παράνομη πρακτική των αστυνομικών αρχών να μην επιτρέπουν την απρόσκοπτη πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου, ενώ παράλληλα από το καλοκαίρι του 2012 διεξάγεται αστυνομική επιχείρηση σύλληψης των παράτυπων μεταναστών και έχουν δημιουργηθεί νέα κέντρα κράτησης σε διάφορες περιοχές της χώρας.

Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί λόγω των ανωτέρω ενεργειών είναι ιδιαίτερα ανησυχητική. Συγκεκριμένα:

1/ Έχουν οδηγηθεί σε χώρους κράτησης χιλιάδες άτομα που στερούνται νομιμοποιητικών εγγράφων, μεταξύ αυτών και σημαντικό ποσοστό

- ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας πλην όμως δεν έχουν κατορθώσει να υποβάλουν αίτηση ασύλου λόγω της παράνομης πρακτικής των αρμόδιων αστυνομικών αρχών (επισημάνουμε μάλιστα ότι οι αρμόδιες αρχές επιδείνωσαν την θέση όσων υποβάλλουν αίτηση ασύλου ως κρατούμενοι με τη θέσπιση του π.δ. 116/2012 το οποίο προβλέπει την δυνατότητα παράτασης της κράτησής τους έως και 18 μήνες).
- ατόμων των οποίων η απέλαση είναι ανέφικτη είτε γιατί απαγορεύεται από το νόμο να απελαθούν, καθώς αυτό αντιβαίνει στην αρχή της μη επαναπροώθησης (πρόσφυγες και γενικά άτομα που προέρχονται από χώρες στις οποίες παρατηρούνται μαζικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων

δικαιωμάτων όπως Συρία, Αφγανιστάν, Σουδάν, Σομαλία, Ερυθραία κλπ.) είτε γιατί η απέλασή τους συναντά ανυπέρβλητα πρακτικά εμπόδια.

2/ Καθώς δεν υπάρχει μέριμνα για εξατομικευμένη μεταχείριση των συλλαμβανομένων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και την ευαλωτότητά τους, στα άτομα που συλλαμβάνονται και κρατούνται περιλαμβάνονται:

- οικογένειες με ανήλικα τέκνα
- ασυνόδευτοι ανήλικοι
- άτομα που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας
- θύματα βασανιστηρίων

3/ Οι συνθήκες κράτησης αντιβαίνουν τόσο στην εθνική όσο και στη διεθνή νομοθεσία που σχετίζεται με τα ανθρώπινα δικαιώματα (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης και Εξευτελιστικής Μεταχείρισης, Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κοινοτική Οδηγία 85/2005 για τις Διαδικασίες Ασύλου, π.δ. 114/2010, Κοινοτική Οδηγία 9/2003 για την Υποδοχή των Αιτούντων Άσυλο, π.δ. 220/2007).

Ειδικότερα:

- Οι κρατούμενοι στερούνται ενημέρωσης για την νομική τους κατάσταση και τα δικαιώματά τους καθώς:
  - α/ δεν υπάρχουν διερμηνείς
  - β/ δεν επιτρέπεται η πρόσβαση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στους χώρους κράτησης προκειμένου να ενημερώσουν όλους τους κρατούμενους για τα δικαιώματά τους, αλλά μόνο για συγκεκριμένους κρατούμενους τους οποίους ζητούν ονομαστικά. Η πρακτική αυτή αντιβαίνει στα προβλεπόμενα από τον νόμο 3907/2011 για την πρόσβαση των Μ.Κ.Ο. στους χώρους κράτησης (άρθρο 31)
- Η πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου είναι εξαιρετικά δυσχερής στην περίπτωση που οι κρατούμενοι δεν διαθέτουν υποστήριξη δικηγόρου, όπως το ίδιο δυσχερής είναι και η υποβολή προσφυγής σε περίπτωση έκδοσης απορριπτικής απόφασης.
- Για τους κρατούμενους που υποβάλλουν αίτηση ασύλου εκδίδεται κατά κανόνα απόφαση κράτησης με επίκληση του άρθρου 13 του π.δ. 114/2010, ενώ το άρθρο αυτό προβλέπει την έκδοση απόφασης κράτησης κατ'εξάιρεση και εφόσον δεν μπορούν να εφαρμοστούν εναλλακτικά μέτρα. Επιπλέον μετά την θέσπιση του π.δ. 116/2012 εκδίδεται και απόφαση παράτασης της κράτησης των αιτούντων άσυλο. Σε υποθέσεις που χειρίζεται η οργάνωσή μας έχει παρατηρηθεί οι αρχές να μην προβαίνουν σε οποιαδήποτε ενέργεια για την εξέταση των αιτημάτων των κρατούμενων και παρ'όλα αυτά να εκδίδουν αποφάσεις παράτασης της κράτησης επικαλούμενες την ανάγκη για ταχεία και αποτελεσματική εξέταση των αιτημάτων.
- Στους κρατούμενους συμπεριλαμβάνονται και πολλοί ανήλικοι. Ορισμένοι από αυτούς είναι καταγεγραμμένοι ως ανήλικοι και παρ'όλα αυτά κρατούνται για διάστημα ακόμα και άνω των πέντε μηνών χωρίς να γίνονται οι προβλεπόμενες ενέργειες για την τοποθέτησή τους σε χώρους φιλοξενίας. Άλλοι είναι εσφαλμένα καταγεγραμμένοι σαν ενήλικοι (η οργάνωσή μας χειρίστηκε περίπτωση 14χρονου κρατούμενου στην Κόρινθο που είχε

καταγραφεί σαν 30χρονος), κρατούνται μαζί με ενήλικους κατά παράβαση του π.δ. 141/1991 και δεν τυγχάνουν καμίας ειδικής μέριμνας.

- Η περίθαλψη των κρατουμένων που χρήζουν ιατρικής βοήθειας είναι σε πολλές περιπτώσεις πλημμελής.
- Οι συνθήκες διαβίωσης σε πολλούς χώρους κράτησης συνιστούν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση όπως προκύπτει και από αλληπάλληλες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθώς και από εκθέσεις της Επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη των και Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης και Εξευτελιστικής Μεταχείρισης.
- Έχει υπάρξει πληθώρα καταγγελιών από κρατούμενους για κακοποίησή τους από τις αστυνομικές αρχές. Ιδιαίτερα για το Κέντρο Κράτησης της Κορίνθου θα θέλαμε να σημειώσουμε ότι πέρα από την από 14/3/2013 δημόσια δήλωση της οργάνωσης Διεθνής Αμνηστία για καταγγελία Σύρου κρατούμενου για βασανισμό του και η οργάνωσή μας έχει γίνει δέκτης καταγγελιών για κακοποίηση κρατουμένων (οι καταγγελίες αναφέρουν τραυματισμούς στα άκρα από χτυπήματα με γκλομπ, τραυματισμό στο κεφάλι από πτώση σε σκάλες, ομαδικό ξυλοδαρμό κρατουμένου που νοσηλεύθηκε στο νοσοκομείο επί μία εβδομάδα)

Οι ανωτέρω συνθήκες σε συνδυασμό με την επιλογή των αρμόδιων αστυνομικών αρχών να παρατείνουν την κράτηση για μεγάλα χρονικά διαστήματα έχουν οδηγήσει στην σημερινή εκρηκτική κατάσταση. Επαναλαμβάνουμε δε ότι η κράτηση σημαντικού ποσοστού των κρατουμένων αυτών είναι εντελώς αδικαιολόγητη καθώς η απέλασή τους είναι ανέφικτη.

Πέραν των ανωτέρω θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν και άλλες παράμετροι όπως η διαχείριση των ανθρώπινων πόρων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, η οικονομική διάσταση των επιλογών αυτών καθώς και η διαχείριση των Ευρωπαϊκών πόρων σε μία περίοδο οικονομικής κρίσης. Ειδικότερα:

- Ενώ μια αστυνομική επιχείρηση όπως αυτή που εξελίσσεται εδώ και μήνες σε όλη την Ελλάδα απασχολεί μεγάλο αριθμό αστυνομικών και είναι αναπόφευκτα δαπανηρή, τα στατιστικά στοιχεία φανερώνουν ότι τα αποτελέσματα όλης αυτής της κινητοποίησης είναι πενιχρά, αφού μόνο ένα χαμηλό ποσοστό των προσαγομένων για έλεγχο συλλαμβάνονται τελικά λόγω έλλειψης νομιμοποιητικών εγγράφων.
- Η άσκοπη κράτηση, επί μακρά μάλιστα χρονικά διαστήματα, ατόμων των οποίων η απέλαση απαγορεύεται από το νόμο ή είναι πρακτικά ανέφικτη, είναι ιδιαίτερα δαπανηρή.
- Ο μικρός αριθμός των ετήσιων αιτήσεων ασύλου που δέχονται οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές (μην επιτρέποντας την απρόσκοπτη πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου όπως προβλέπει ο νόμος) καθώς και των θετικών αποφάσεων που εκδίδουν επί των αιτημάτων ασύλου έχει ως αποτέλεσμα το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων να χορηγεί στη χώρα μας μικρότερο ποσό από αυτό που κανονικά δικαιούται με βάση τον μεγάλο αριθμό των προσφύγων που φθάνουν στη χώρα μας.
- Παράλληλα η μόνιμη υποστελέχωση της Υπεύθυνης Αρχής για την διαχείριση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων (Διεύθυνση Κοινωνικής Αντίληψης και Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας) δεν επιτρέπει την πλήρη αξιοποίηση

ούτε καν αυτών των μειωμένων πόρων και δημιουργεί προσκόμματα στην υλοποίηση των προγραμμάτων του Ταμείου

Κατόπιν των ανωτέρω είναι σαφές ότι για την αποκλιμάκωση της έντασης και για την διαχείριση του ζητήματος με ορθολογισμό και σεβασμό στο διεθνές δίκαιο επιβάλλεται η λήψη των παρακάτω μέτρων:

- Άμεση έναρξη λειτουργίας των προβλεπόμενων από το ν. 3907/2011 υπηρεσιών, δηλαδή της Νέας Υπηρεσίας Ασύλου και των Κέντρων Πρώτης Υποδοχής.
- Χορήγηση 6μηνης αναβολής απομάκρυνσης στα άτομα των οποίων η απέλαση είτε απαγορεύεται από το νόμο είτε είναι πρακτικά ανέφικτη, όπως προβλέπεται από το άρθρο 24 του ν. 3907/2011.
- Κατάργηση της διοικητικής κράτησης των ανηλίκων.
- Κατάργηση της διοικητικής κράτησης των αιτούντων άσυλο.
- Ενίσχυση της Υπεύθυνης Αρχής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων και αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου αυτού για παροχή στους αιτούντες άσυλο των συνθηκών υποδοχής που προβλέπονται από το νόμο.
- Άμεση διερεύνηση των καταγγελιών για κακοποίηση κρατουμένων.
- Διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης στους χώρους κράτησης.
- Παροχή επαρκούς ιατρικής περίθαλψης στους κρατουμένους.